

УДК 657.37

Макаренко І.О.,
канд. екон. наук, докторант кафедри фінансів,
банківської справи та страхування,
Пластун О.Л.,
д-р екон. наук, доцент, професор кафедри міжнародної економіки,
Навчально-науковий інститут бізнес-технологій «УАБС»
Сумського державного університету

СТАНДАРТИЗАЦІЯ ЗВІТНОСТІ ЗІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ КОМПАНІЙ ЯК ЗАПОРУКА ЇЇ ЯКОСТІ: МІЖНАРОДНИХ ДОСВІД

Постановка проблеми. Звітність зі сталого розвитку (ЗСР) згідно з Ціллю сталого розвитку 12.6 є революційним продуктом облікових систем, який розкриває як виміри сталого розвитку (екологічний, соціальний та економічний) у функціонуванні компанії, так і відповідні їм критерії відповідального інвестування на фінансових ринках (ESG). На думку фахівців Організації економічного співробітництва та розвитку, така звітність має бути обов'язковою не лише для лістингових компаній в окремих країнах, але й для усіх компаній з метою забезпечення процесу прийняття рішень на фінансових ринках [11]. Не зважаючи на значне поширення ЗСР у світі, вона значно варіюється у форматах, масштабі інформації, підходах до формування індикаторів корпоративної соціальної відповідальності (КСВ). Важливими питаннями залишаються якість, співставність такої звітності та забезпечення її незалежного підтвердження третіми сторонами. Ці аспекти обумовлюють важливість стандартизації ЗСР та обов'язкового розкриття інформації за вимірами сталого розвитку для задоволення інформаційних потреб стейкхолдерів у процесі прийняття рішень. На відміну від України, у світі напрацьовано окремі підходи до регулювання, стандартизації та обов'язкового розкриття ЗСР, які на думку регуляторів, покликані сприяти підвищенню її якості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значну частину досліджуваних академічних праць становлять праці зарубіжних вчених, які стосуються безпосередньо проблем, перспектив розвитку та необхідності стандартизації звітності зі сталого розвитку: Hahn та Kühnen [8], Eccles та Serafeim [4; 5], Ioannou and Serafeim [10], Gray and Milne [6] Hahn та Lülfs [9] та ін. У вітчизняних наукових колах питання стандартизації ЗСР розкриті недостатньо, що обумовлено становленням цього напрямку наукових досліджень в Україні та недостатнім поширення ЗСР серед більшості українських компаній, крім великих та транснаціональних.

Постановка завдання. Мета статті полягає у дослідженні ключових тенденцій у стандартизації, обов'язковому поданні та регулюванні ЗСР у світі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Стандартизація ЗСР є важливим напрямом забезпечення її якості, співставності та реалізації зв'язку між ЗСР, КСВ та фінансовою ефективністю компаній. Дослідження стану стандартизації ЗСР у світі пропонуємо здійснювати у такій послідовності: окреслити загальні тенденції у запровадженні регулятивних інструментів щодо ЗСР у світі; розглянути досвід окремих країн у стандартизації та регламентації ЗСР; проаналізувати ініціативи фінансових регуляторів і бірж у регламентації ЗСР; дослідити превалюючі системи стандартів ЗСР та її верифікації.

У відповідь на посилення інформаційних запитів інвесторів та поширення ЗСР зростає і кількість регулятивних інструментів у світі – у порівнянні з 2013 р. (180 інструментів у 44 країнах) у 2016 р. близько 400 ініціатив щодо регулювання ЗСР налічувалось у 64 країнах світу.

Ключова роль у процесах регулювання ЗСР відводиться державі – 80% з 64 країн світу впроваджують вимоги до такої звітності на рівні офіційних норм. Переважна більшість таких інструментів розроблені та прийняті державними органами у сфер охорони навколишнього середовища (57 інструментів), бізнесу та торгівлі (28), фінансів та казначейства (22).

При цьому переважна більшість інструментів (дві третини) у 2016 р. мають обов'язковий статус до виконання, не зважаючи на поступове зростання і частки добровільних норм до 35 % [2].

У регіональному розрізі найбільшу кількість регулятивних інструментів та найшвидші темпи їх зростання демонструють європейські країни – 40,5% від усіх інструментів у світі у 2016 р., з їх подвоєнням у порівнянні з 2013 р. Такі темпи обумовлені передусім появою Директиви ЄС про подання нефінансової інформації [3] та вимог щодо торгівлі GHG emission у світлі зниження впливів зміни клімату.

Щодо ідентифікації розміру компаній, які складають ЗСР (рис. 1), варто зауважити, що вимоги обов'язкового складання ЗСР стосуються передусім великих компаній, як лістингових, так і нелістингових, з них переважна більшість (73%) розроблена фінансовими та біржовими регуляторами,

що захищають інтереси інвесторів. У цьому зв'язку необхідно зауважити, що у секторальному розрізі саме компанії фінансового сектору мають найбільшу кількість інструментів, що регламентують ЗСР (40% від усіх інструментів).

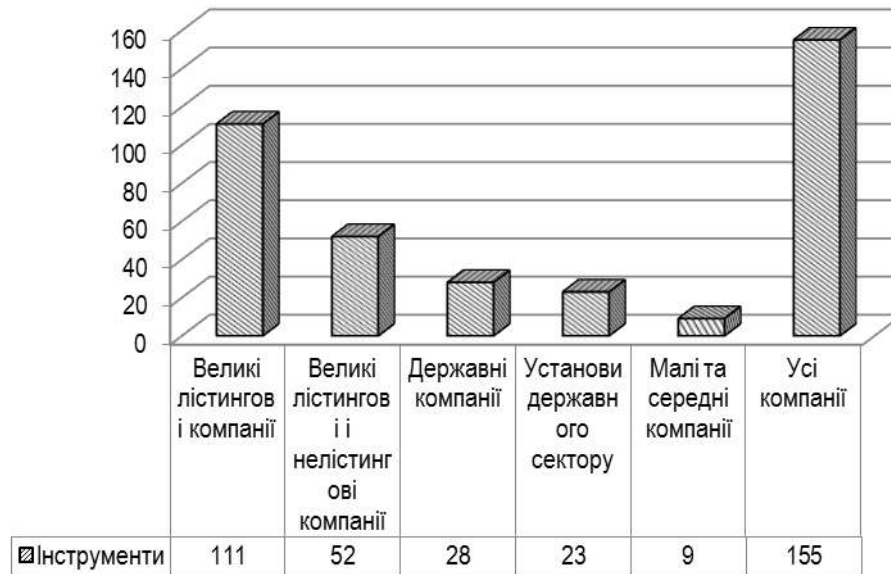

Рис. 1. Інструменти стандартизації та регулювання ЗСР за видами компаній у 2016 р.
Джерело: побудовано за даними [1]

Разом з тим, необхідно відзначити, що норми, які регламентують складання ЗСР незалежно від розміру, статусу, організаційно-правової форми компанії, охоплюють 40% компаній.

Важливим аспектом у запровадженні обов'язкової ЗСР чи її стандартизації для МСП є дотримання балансу між надмірними вимогами до звітування цими компаніями та розкриття їх ролі у value supply chain. Разом з тим, за даними бази GRI, частка МСП європейського походження, які оприлюднюють ЗСР досягла 14% і продовжує зростати у 2017 р. А у Чилі та Іспанії існують ініціативи щодо активізації ролі МСП у ЗСР.

Значне поширення ЗСР у країнах світу на ранніх етапах її появи було обумовлене добровільними ініціативами компаній та прагненням залучити інвесторів до їх фінансування. Ряд досліджень звітності з КСВ KPMG [13; 14; 15] демонструють такі результати: у 2011 р. частка ЗСР серед найбільших 100 компаній у 41 країні становила 64%; у 2013 р. - 71% і в 2015 р. - 73%. На сьогодні ж домінуючими драйверами її просування виступають регулятивні вимоги у різних країнах світу, обумовлюючи майже 100% обов'язкове складання і подання ЗСР. До прикладу, частка компаній, яка подає ЗСР як частину річного звіту, в Індії становить 100%, в Індонезії, Малайзії та ПАР – 99%, Франції – 93%, Великобританії – 90% [2].

Важливого значення в окремих країнах світу набуває регламентація та стандартизація ЗСР з метою підвищення обґрунтованості прийняття рішень стейкхолдерами у певних секторах, зокрема фінансовому (37% усіх регулятивних інструментів) у відповідь на подолання наслідків фінансової кризи 2007-2009 рр. та секторі важкої промисловості (39%) [7].

Фінансові регулятори та біржі у 2016 р. впровадили 29% від загальної кількості регулятивних інструментів у сфері ЗСР, що відводить їм чільне місце поряд з державними органами у забезпеченні якості та співставності ЗСР для прийняття більш обґрунтованих рішень інвесторам.

Одним з яскравих прикладів такого інструменту є Керівництво щодо розкриття змін клімату (Guidance Regarding Disclosure Related to Climate Changes) US Securities and Exchanges Commission.

Більше того, кількість інструментів регулювання звітності, випущених біржами, зросла у півтори рази - з 23 інструментів у 2013 р. до 44 у 2016 р.

На особливу увагу заслуговує той факт, що найбільш суттєве зростання спостерігається саме на біржах країн, що розвиваються (Сінгапур, Гонконг, Бразилія, ПАР, Малайзія), що відображає прагнення підвищити привабливість ринків для інвесторів через активізацію механізмів ЗСР, поряд з просуванням ініціатив з підвищення ринкової стабільності, ризик-менеджменту та участі компаній у подоланні соціальних та екологічних викликів.

Інтеграція зусиль біржового співтовариства у сфері ЗСР у 2009 р. була оформлена у вигляді спільної ініціативи ООН, Глобального договору, ЮНЕП, ЮНКТАД та Принципів відповідального інвестування – Біржі Сталого Розвитку (The Sustainable Stock Exchanges (SSE)). Серед 81 досліджуваних станом на 1 квітня 2017 бірж SSE 14 організаторів торгів (17%) уже зробили подання ЗСР правилом для включення в лістинг [12].

Серед них зокрема можна назвати біржу B3 (колишня BM&FBOVESPA) (Бразилія), TMX Group Inc, (Канада), Hong Kong Exchanges (HKEx) (Китай), BSE India Ltd. (Індія) та ін.

Серед ключових нормативних, управлінських та звітних основ стандартизації ЗСР найбільш знаних на сьогодні варто відмітити United Nations Global Compact (UNGC), OECD Guidelines for Multinational Enterprises, ISO 26000, Carbon Disclosure Project (CDP), Greenhouse Gas Protocol (GHG Protocol) Corporate Standard, International Labour Organization (ILO) Tripartite declaration of principles concerning multinational enterprises and social policy, UN Guiding Principles on Business and Human Rights, PRI Reporting Framework, CDSB (Climate Disclosure Standards Board). Вони у тій чи іншій мірі створюють керівництво для розкриття екологічних, соціальних чи управлінських аспектів (ESG) у діяльності компаній. Виключно облікове спрямування при цьому мають стандарти GRI, The International Integrated Reporting Council (IIRC), SASB. Разом з тим, серед 81 досліджуваних у [7] країн 42 країни посилаються на стандарти GRI у своїх нормативних та ринкових інструментах регулювання ЗСР. Частка звітів зі сталого розвитку, підготовлених компаніями з застосуванням різних версій стандартів GRI (G1, G2, G3, G3.1, G4, GRI Standards, Citing GRI, GRI referenced) коливається за останнє десятиріччя в межах 68,5-89,2% [7].

Гарантією якості та достовірності ЗСР та одним з проблемних напрямів її обмеженого застосування у процесі прийняття рішень інвесторами залишається надання впевненості та аудиторської думки. Важливість стандартизації аудиторського підтвердження ЗСР, як і самої звітності, не підлягає сумніву. Стандарти аудиту ЗСР дозволяють уніфікувати методологію перевірки такої звітності та множинність усіх аудиторських думок щодо відповідності її певним стандартам за напрямками обґрунтованої чи обмеженої впевненості.

На глобальному рівні існує три стандарти надання впевненості щодо ЗСР: MC3NB 3000 «Аудиторські завдання, інші ніж аудити, огляди чи перевірки історичної фінансової інформації» (ISAE 3000), розроблений Міжнародною федерацією бухгалтерів, та AA1000 Стандарт з надання впевненості (AA1000AS), розроблений Accountability та ISO 14064-3.

Разом з тим, на регіональному та державному рівні існує значна варіативність у підходах до надання впевненості щодо ЗСР. Окремі національні стандарти надання впевненості щодо ЗСР прийняті в Австралії, Бразилії, Китаї, Франції, Італії, Японії, Швеції.

Не зважаючи на той факт, що більшість з національних стандартів спираються на положення ISAE 3000, стандартизація аудиторського надання впевненості щодо ЗСР потребує подальшої гармонізації.

Висновки з проведеного дослідження. Таким чином, регулювання та стандартизація ЗСР на сьогодні є ключовим трендом у різних країнах світу, на рівні регуляторів, насамперед фінансових та біржових. Превалюючою системою стандартизації ЗСР за результатами аналізу найбільш відомих систем стандартів можна назвати GRI. Разом з тим, зусилля з регулювання ЗСР з огляду на невирішені проблемні сфери ЗСР, особливо добровільної, мають бути більш жорсткими.

Усебічний аналіз стану стандартизації ЗСР у розрізі загальних тенденцій у запровадженні її регулятивних інструментів, досвіду окремих країн у стандартизації та регламентації ЗСР, ініціатив фінансових регуляторів і бірж у регламентації ЗСР та вивчення превалюючих систем стандартів ЗСР та її верифікації дозволив сформувати цілісну картину сучасного регулювання ЗСР у світі.

Подальших досліджень потребує формування національної моделі регулювання ЗСР в Україні з урахуванням накопиченого світового досвіду, що виступає важливим науково-прикладним завданням в умовах відсутності єдиних моделі КСВ українських компаній та підходу до розвитку нефінансового звітування.

Бібліографічний список

1. Carrots & Sticks 2016 database of reporting instruments [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.carrotsandsticks.net.
2. Carrots & Sticks Global trends in sustainability reporting regulation and policy 2016 / Sticks Carrots [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://home.kpmg.com/xx/en/home/insights/2016/05/carrots-and-sticks-global-trends-in-sustainability-reporting-regulation-and-policy.html>.
3. Directive 2014/95/EU of the European Parliament and of the Council of 22 October 2014 amending Directive 2013/34/EU as regards disclosure of non financial and diversity information by certain large undertakings and groups // Official Journal of the European Union L 330/1 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32014L0095>.
4. Eccles R.G. Corporate and Integrated Reporting: A Functional Perspective / R.G. Eccles, G. Serafeim. – 2014. - HBS Working Paper Number: 14-094 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://hbswk.hbs.edu/item/corporate-and-integrated-reporting-a-functional-perspective>.
5. Eccles R.G. The impact of a corporate culture of sustainability on corporate behavior and performance / R.G. Eccles, I. Ioannou, G. Serafeim. – 2012. – Working paper no. w17950 : National Bureau of Economic Research [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://hbswk.hbs.edu/item/the-impact-of-corporate-sustainability-on-organizational-process-and-performance>.

6. Gray R. Future prospects for corporate sustainability reporting. *Sustainability Accounting and Accountability* / R. Gray, M.J. Milne ; [Edited by B. O'Dwyer, J. Bebbington and J. Unerman]. - Routledge, 2007. - Pp. 184-207.
7. GRI SDD Database (2017) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://database.globalreporting.org/search>.
8. Hahn R. Determinants of sustainability reporting: A review of results, trends, theory, and opportunities in an expanding field of research / R. Hahn, M. Kühnen // *Journal of Cleaner Production*. – 2013. - № 59. -Pp. 5-21.
9. Hahn R. Legitimizing negative aspects in GRI-oriented sustainability reporting: A qualitative analysis of corporate disclosure strategies / R. Hahn, R. Lülfs // *Journal of Business Ethics*. – 2013. – № 123 (3). – Pp. 401-420.
10. Ioannou I. The Consequences of Mandatory Corporate Sustainability Reporting / I. Ioannou, G. Serafeim. – 2011. – HBS Working Paper Number: 11-100. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://hbswk.hbs.edu/item/the-consequences-of-mandatory-corporate-sustainability-reporting>.
11. OECD The Evolution of Corporate Reporting for Integrated Performance. – 2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.oecd.org/sd-roundtable/papersandpublications/The%20Evolution%20of%20Corporate%20Reporting%20for%20Integrated%20Performance.pdf>.
12. SSE initiatives : Stock Exchanges Fact Sheets – 2017. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.sseinitiative.org/data/fact-sheets/>.
13. The KPMG Survey of Corporate Responsibility Reporting 2011. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.csr.ee/wp-content/uploads/2016/03/KPMHG-International-Survey-of-CSR-2011.pdf>.
14. The KPMG Survey of Corporate Responsibility Reporting 2013. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/pdf/2015/08/kpmg-survey-of-corporate-responsibility-reporting-2013.pdf>.
15. The KPMG Survey of Corporate Responsibility Reporting 2015. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://home.kpmg.com/au/en/home/insights/2015/11/corporate-responsibility-reporting-survey-2015.html>.

References

1. Carrots & Sticks 2016 database of reporting instruments, available at: www.carrotsandsticks.net (access date May 10, 2017).
2. Carrots & Sticks Global trends in sustainability reporting regulation and policy 2016, available at: <https://home.kpmg.com/xx/en/home/insights/2016/05/carrots-and-sticks-global-trends-in-sustainability-reporting-regulation-and-policy.html> (access date May 10, 2017).
3. Directive 2014/95/EU of the European Parliament and of the Council of 22 October 2014 amending Directive 2013/34/EU as regards disclosure of non financial and diversity information by certain large undertakings and groups, *Official Journal of the European Union* L 330/1, available at: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32014L0095> (access date May 10, 2017).
4. Eccles, R.G. and Serafeim, G. (2014), Corporate and Integrated Reporting: A Functional Perspective. HBS Working Paper Number: 14-094, available at: <http://hbswk.hbs.edu/item/corporate-and-integrated-reporting-a-functional-perspective> (access date May 10, 2017).
5. Eccles, R.G., Ioannou, I. and Serafeim, G. (2012), The impact of a corporate culture of sustainability on corporate behavior and performance. Working paper no. w17950 : National Bureau of Economic Research, available at: <http://hbswk.hbs.edu/item/the-impact-of-corporate-sustainability-on-organizational-process-and-performance> (access date May 10, 2017).
6. Gray, R. and Milne, M.J. (2007), Future prospects for corporate sustainability reporting. *Sustainability Accounting and Accountability*, Edited by B. O'Dwyer, J. Bebbington and J. Unerman, Routledge, pp. 184-207.
7. GRI SDD Database (2017), available at: <http://database.globalreporting.org/search>. (access date May 10, 2017).
8. Hahn, R. and Kühnen, M. (2013), "Determinants of sustainability reporting: A review of results, trends, theory, and opportunities in an expanding field of research", *Journal of Cleaner Production*, no. 59, pp. 5-21.
9. Hahn, R. and Lülfs, R. (2014), "Legitimizing negative aspects in GRI-oriented sustainability reporting: A qualitative analysis of corporate disclosure strategies", *Journal of Business Ethics*, no. 123 (3), pp. 401-420.
10. Ioannou, I. and Serafeim, G. (2011), "The Consequences of Mandatory Corporate Sustainability Reporting", HBS Working Paper 11-100, available at: <http://hbswk.hbs.edu/item/the-consequences-of-mandatory-corporate-sustainability-reporting> (access date May 10, 2017).
11. OECD (2014), The Evolution of Corporate Reporting for Integrated Performance, available at: <https://www.oecd.org/sd->

roundtable/papersandpublications/The%20Evolution%20of%20Corporate%20Reporting%20for%20Integrated%20Performance.pdf (access date May 10, 2017).

12. SSE initiatives (2017), Stock Exchanges Fact Sheets, available at: <http://www.sseinitiative.org/data/fact-sheets/> (access date May 10, 2017).

13. The KPMG Survey of Corporate Responsibility Reporting 2011, available at: <http://www.csr.ee/wp-content/uploads/2016/03/KPMG-International-Survey-of-CSR-2011.pdf> (access date May 10, 2017).

14. The KPMG Survey of Corporate Responsibility Reporting 2013, available at: <https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/pdf/2015/08/kpmg-survey-of-corporate-responsibility-reporting-2013.pdf> (access date May 10, 2017).

15. The KPMG Survey of Corporate Responsibility Reporting 2015, available at: <https://home.kpmg.com/au/en/home/insights/2015/11/corporate-responsibility-reporting-survey-2015.html> (access date May 10, 2017).

Макаренко І.О., Пластун О.Л. СТАНДАРТИЗАЦІЯ ЗВІТНОСТІ ЗІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ КОМПАНІЙ ЯК ЗАПОРУКА ЇЇ ЯКОСТІ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД

Мета полягає у дослідженні ключових тенденцій у стандартизації, обов'язковому поданні, регулюванні та верифікації звітності зі сталого розвитку в світі.

Методика дослідження. Використані в процесі дослідження методи графічного, статистичного та динамічного аналізу дозволяють охарактеризувати стан та перспективи стандартизації звітності зі сталого розвитку у світі у часовому, структурному, регуляторному розрізах.

Результати. Проведено усебічний аналіз стану стандартизації звітності зі сталого розвитку в світі з розкриттям окремих аспектів її стандартизації. Охарактеризовані: загальні тенденції у запровадженні регулятивних інструментів щодо звітності зі сталого розвитку, досвід окремих країн у її стандартизації, ініціативи фінансових регуляторів і бірж у регламентації такої звітності, превалюючі системи стандартів підготовки та оприлюднення звітності та її верифікації. Сформовано цілісну картину сучасного регулювання звітності зі сталого розвитку у світі.

Наукова новизна. Узагальнення особливостей стандартизації та обов'язкового регулювання звітності зі сталого розвитку в цілому у світі, у розрізі окремих країн, регуляторів, зокрема й біржових, та превалюючих стандартів її подання та верифікації дозволило встановити безальтернативність стандартизації ЗСР для забезпечення її якості у ході обґрунтування інвестиційних рішень.

Практична значущість. Виявлені особливості стандартизації та обов'язкового регулювання звітності зі сталого розвитку у світі, у розрізі окремих країн, регуляторів, зокрема й біржових та превалюючих стандартів її подання дозволяють визначити основні параметри формування системи регулювання такої звітності і в Україні.

Ключові слова: звітність зі сталого розвитку; корпоративна соціальна відповідальність; обов'язкова звітність зі сталого розвитку; стандартизація; регуляторні інструменти.

Makarenko I.O., Plastun O.L. STANDARDIZATION OF COMPANIES SUSTAINABILITY REPORTING COMPANIES AS A GUARANTEE OF ITS QUALITY: INTERNATIONAL EVIDENCE

Purpose of the article is The aim is to study key trends in standardization, mandatory reporting, regulation and verification of sustainability reporting.

Methodology of research. The methods of graphical, statistical and dynamic analysis used in the course of research allow to characterize the state and prospects of standardization of reporting on sustainable development in the world in time, structural, regulatory sections.

Findings. A comprehensive analysis of the state of standardization of reporting on sustainable development in the world has been carried out with the disclosure of certain aspects of its standardization. Were described: the overall trends in implementing regulatory tools for reporting on sustainable development, the experience of some countries in its standardization, initiatives of financial regulators and exchanges in the regulation of such reporting, prevailing systems of standards for preparation and publication of reports and its verification. A complete picture of modern regulation of sustainability reporting in the world was shaped.

Originality. Synthesis features of standardization and regulation of mandatory reporting on sustainable development revealed no alternative of sustainability reporting standardization to ensure its quality during justify investment decisions.

Practical value. The revealed peculiarities of standardization and mandatory regulation of the sustainability reporting in the world, in the context of individual countries, regulators, including exchange and prevailing standards of its presentation allow us to determine the main parameters for the formation of a regulatory system for such reporting in Ukraine.

Key words: Sustainability Reporting; Corporate Social Responsibility; Mandatory Reporting; Standardisation; Regulatory instruments.

Макаренко И.А., Пластун О.Л. СТАНДАРТИЗАЦИЯ ОТЧЕТНОСТИ ПО УСТОЙЧИВОМУ РАЗВИТИЮ КОМПАНИЙ КАК ЗАЛОГ ЕЕ КАЧЕСТВА: МЕЖДУНАРОДНЫЙ ОПЫТ

Цель заключается в исследовании ключевых тенденций в стандартизации, обязательном представлении, регулировании и верификации отчетности по устойчивому развитию в мире.

Методика исследования. Используемые в процессе исследования методы графического, статистического и динамического анализа позволяют охарактеризовать состояние и перспективы стандартизации отчетности по устойчивому развитию в мире во временном, структурном, регуляторной разрезах.

Результати. Проведен всесторонний аналіз состояния стандартизации отчетности по устойчивому развитию в мире с раскрытием отдельных аспектов ее стандартизации. Охарактеризованы: общие тенденции во внедрении регулятивных инструментов по отчетности по устойчивому развитию, опыт отдельных стран в ее стандартизации, инициативы финансовых регуляторов и бирж в регламентации такой отчетности, преобладающие системы стандартов подготовки и обнародования отчетности и ее верификации. Сформировано целостную картину современного регулирования отчетности по устойчивому развитию в мире.

Научная новизна. Обобщение особенностей стандартизации и обязательного регулирования отчетности по устойчивому развитию в целом в мире, в разрезе отдельных стран, регуляторов, в том числе биржевых, и преобладающих стандартов ее представления и верификации позволило установить безальтернативность стандартизации ОСР для обеспечения ее качества в ходе обоснования инвестиционных решений.

Практическая значимость. Выявленные особенности стандартизации и обязательного регулирования отчетности по устойчивому развитию в мире, в разрезе отдельных стран, регуляторов, в том числе биржевых и преобладающих стандартов ее представления позволяют определить основные параметры формирования системы регулирования такой отчетности и в Украине.

Ключевые слова: отчетность по устойчивому развитию; корпоративная социальная ответственность; обязательная отчетность по устойчивому развитию; стандартизация; регуляторные инструменты.

УДК 657.1:368

Панченко О.М.,
канд. екон. наук, доцент кафедри обліку і оподаткування,
Гура І.Н.,
Запорізький національний технічний університет

ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА ЩОДО РОЗРАХУНКІВ ЗА СТРАХУВАННЯМ

Постановка проблеми. Господарська діяльність будь-якого підприємства пов'язана з різноманітними фінансово-економічними та соціальними ризиками: операційними, кредитними, інвестиційними, комерційними, валютними, екологічними тощо. З цієї причини на будь-якому сучасному підприємстві діє складний механізм управління господарськими ризиками. Основу цього механізму складає система самострахування у вигляді створення різноманітних забезпечень та резервів [1] за рахунок власних коштів підприємства. Проте ця система не забезпечує захист від всіх видів ризиків. Тому ще одним інструментом управління ризиками на підприємстві є придбання обов'язкових або добровільних (залежно від виду ризику) страхових полісів у спеціалізованих фінансових посередників – страхових компаній. Підприємство також здійснює розрахунки зі страхування, які слугують не стільки для управління його господарськими ризиками, скільки є проявом соціальної відповідальності бізнесу стосовно найманих працівників. Для працівників підприємства існують ризики втрати працездатності, у тому числі через хворобу, нещасний випадок, загрозу безробіття, за віком тощо. Для захисту працівників від цих ризиків на підприємстві здійснюють розрахунки із соціального страхування.

Для надійного функціонування системи управління господарськими ризиками та ефективного виконання обов'язків щодо соціального страхування найманих працівників підприємству необхідний належним чином організований облік розрахунків за страхуванням, зокрема, у частині формування відповідної облікової політики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання обліку розрахунків за страхуванням на підприємствах України у своїх працях приділяли увагу такі вчені, як: Р. Б. Алескеров, М. Я. Дем'яненко, Є. В. Калюга, Д. В. Карамішев, О. А. Ковальова, Д. А. Ковалевич, Л. О. Матвійчук, С. А. Навроцький, І. М. Ткачук, Ю. М. Цветов та інші.

Аналіз вивчених джерел засвідчує, що, незважаючи на значну кількість наукових робіт і не применшуючи накопиченого наукового доробку із зазначеного питання, до тепер багато проблемних питань з формування облікової політики щодо розрахунків за страхуванням залишаються недостатньо вивченими та потребують на подальші дослідження.

Постановка завдання. Метою статті є уточнення та надання наукового обґрунтування особливостей формування облікової політики підприємства щодо розрахунків за страхуванням.

Виклад основного матеріалу дослідження. Страхування – це вид цивільно-правових відносин щодо захисту майнових інтересів фізичних осіб та юридичних осіб у разі настання певних подій (страхових випадків), визначених договором страхування або чинним законодавством, за рахунок грошових фондів, що формуються шляхом сплати фізичними особами та юридичними